

Projekt „Sprawiedliwi”

„Nikt nie ma większej miłości od tej, gdy ktoś życie swoje oddaje za przyjaciół swoich”

Ewangelia Św. Jana

17 czerwca 2018 roku w Kościele Parafialnym pw. św. Stanisława Kostki w Birczy odbyła się uroczystość odsłonięcia i poświęcenia tablicy pamięci Katarzyny i Michała Gerulów, Romana Segelina, Żołnierzy Placówki Armii Krajowej w Birczy oraz Mieszkańców Gminy Bircza, którzy w czasie II wojny światowej ratowali Żydów.

Mszy św. w intencji birczańskich Bohaterów przewodniczył ks. abp Józef Michalik, który również poświęcił tablicę. Uroczystego jej odsłonięcia dokonali – Władysław Gerula – syn Katarzyny i Michała, Antoni i Bolesław Segelinowie – bratankowie Romana Segelina oraz Pani Beata Fedyk – dyrektor oddziału PKO BP w Przemyślu. Asystę honorową przy tablicy pamiątkowej wystawił 5 bsp.

W uroczystości wzięły udział Rodziny Państwa Gerulów i Państwa Segelinów, przedstawiciele władz powiatowych: Pan Jerzy Góralewicz – Sekretarz Powiatu Przemyskiego, Panowie Zbigniew Urban i Antoni Szałyga – Radni Powiatu Przemyskiego; władze gminne: Pan Wojciech Bobowski – Przewodniczący Rady Gminy w Birczy wraz z radnymi: Panią Elżbietą Kunik, Panem Adamem Wilguckim i Panem Tadeuszem Wilguckim, Pani Jadwiga Haber – Słowińska – Sekretarz Gminy; Pani Beata Fedyk – dyrektor oddziału PKO BP w Przemyślu; Pan dr Piotr Szopa – przedstawiciel IPN – u w Rzeszowie; Pani Anna Stróż – dyrektor Muzeum Polaków Ratujących Żydów podczas II wojny światowej im. Rodziny Ulmów w Markowej i Pan Jakub Pawłowski – pracownik muzeum; Pan Zbigniew Kopczak – Nadleśniczy Nadleśnictwa Bircza, Pan Andrzej Atamańczuk – Prezes OSP w Birczy; Pani Sylwia Grygier – dyrektor GOKSiT w Birczy; st.asp. Dariusz Majewski; Pani Monika Bodnar – dyrektor Zespołu Szkół w Birczy im. Ks. Prałata płk Tadeusza Dłubacza w Birczy; nauczyciele i uczniowie Szkoły Podstawowej w Birczy oraz mieszkańcy Birczy.

Poczty sztandarowe wystawiły:

- Koło Gminne Związku Kombatantów RP i Byłych Więźniów Politycznych w Birczy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Birczy,
- Koło Łowieckie „Bór” Bircza,

- Zespół Szkół im. Ks. Prałata ppłk. Tadeusza Dłubacza w Birczy,
- Szkoła Podstawowa im. mjr. Henryka Dobrzańskiego „Hubala” w Birczy.

Uroczystość była okazją do wręczenia przyznanych przez Radę Gminy w Birczy odznaczeń Zasłużony dla Gminy Bircza, które to uchwałą Rady Gminy pośmiertnie otrzymali: Katarzyna i Michał Gerulowie oraz Roman Segelin. Odznaczenia na ręce Pana Władysława Geruli i Pana Antoniego Segelina wręczyli Pan Wojciech Bobowski i Pani Jadwiga Haber – Słowińska. Wzruszającym momentem były przemówienia Pani Joanny Dobrowolskiej – wnuczki Państwa Gerulów i Pana Antoniego Segelina, którzy wyrazili swoją wdzięczność realizatorom projektu „Sprawiedliwi” i Księdzu Proboszczowi.

Po zakończeniu uroczystości dużym zainteresowaniem cieszył się kącik z pamiątkami obu Rodzin, który przygotowała Pani Honorata Pinkowicz oraz wystawa pokonkursowa prac plastycznych uczniów.

Cała uroczystość była zwieńczeniem projektu „Sprawiedliwi” – autorstwa Pana Grzegorza Piwowarczyka, nauczyciela historii w Szkole Podstawowej w Birczy. Projekt realizowany był pod patronatem Stowarzyszenia „Tworzymy lepszą przyszłość” działającego przy Zespole Szkół w Birczy, a jego koordynacją zajmowała się Pani Marta Kostka-wicedyrektor Zespołu Szkół w Birczy. Projekt został sfinansowany przez Fundację PKO Banku Polskiego, a jego opiekunem z ramienia fundacji została Pani Beata Fedyk, dyrektor oddziału PKO BP w Przemyślu.

Pierwszym zrealizowanym zadaniem w ramach projektu było przeprowadzenie przez Pana Grzegorza Piwowarczyka warsztatów dla uczniów z klas IV – VII ze wszystkich szkół podstawowych w gminie Bircza na temat dziejów lokalnej społeczności żydowskiej oraz miejscowych Polaków, którzy w czasie drugiej wojny światowej nieśli pomoc Żydom. Kolejnym zadaniem był konkurs plastyczny w dwóch kategoriach wiekowych również skierowany do uczniów z terenu całej gminy. Zorganizowaniem konkursu zajęła się Pani Dorota Mazurek. W ramach projektu zostały także zorganizowane trzy wyjazdy edukacyjne dla uczniów Szkoły Podstawowej w Birczy. Uczniowie zwiedzili: Muzeum Polaków Ratujących Żydów im. Rodziny Ulmów w Markowej, Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN w Warszawie oraz Muzeum – Miejsca Pamięci w Bełżcu.

Jednym z największych wyzwań było znalezienie godnego miejsca na tablicę i załatwienie formalności urzędowych związanych z treścią tablicy. Dzięki dużemu zaangażowaniu Pani Marty Kostki w te działania i wyrażeniu zgody przez Księdza Proboszcza Stanisława Kota na umieszczenie tablicy w tutejszym kościele, udało się projekt z

sukcesem doprowadzić do końca. Ksiądz Proboszcz również osobiście zaangażował się w sfinalizowanie tego przedsięwzięcia.

Pani Marta Kostka podsumowując projekt powiedziała m.in.: *„Kto ratuje jedno życie ratuje cały świat – zapisano w Talmudzie. Katarzyna i Michał Gerulowie oraz Roman Segelin ratując życie bliźnich – Żydów – uratowali jakąś część tego świata, ale w zamian stracili swoje życie. Birczańscy obrońcy życia Żydów mają swoje drzewka w Ogrodzie Sprawiedliwych w Jerozolimie, tabliczki z nazwiskami w muzeum w Markowej, ich Rodziny z rąk Prezydenta Rzeczypospolitej Andrzeja Dudy otrzymały dla nich pośmiertne odznaczenie Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski .....*

A Bircza?

Trzeba było czasu, aby w Birczy ku ich pamięci zawisła granitowa tablica.”

Na zakończenie posumowania koordynatorka projektu złożyła podziękowania:

* Pani dyrektor Beacie Fedyk za wsparcie projektu „Sprawiedliwi” i przekazane przez fundację środki pieniężne oraz pozostałym Darczyńcom: Księdzu Prałatowi Stanisławowi Kotowi i Panu Wojciechowi Bobowskiemu

* Panu dr. Piotrowi Szopie - pracownikowi IPN-u w Rzeszowie - za rzeczowe wskazówki dotyczące treści tablicy i bardzo szybkie załatwienie wszelkich formalności urzędowych

* Panu Arturowi Wilguckiemu – redaktorowi Naczelnemu „Życia Podkarpackiego”- za objęcie uroczystości patronatem medialnym

* Panie Agacie Demkiewicz za przygotowanie darów ołtarza i udekorowanie tablicy kwiatami

* Współrealizatorom projektu; Panu Grzegorzowi Piwowarczykowi i Pani Dorocie Mazurek, a także nauczycielom, którzy wsparli tę inicjatywę Paniom: Honoracie Pinkowicz, Alicji Wilczek, Marcelinie Zabilskiej, Annie Dudek oraz Panom: Maciejowi Szadkowskiemu, Grzegorzowi Kwaśnickiemu i księdzu Jakubowi Zborowskiemu oraz uczniom zaangażowanym w projekt.

Do podziękowań dołączył się także Ksiądz Proboszcz Stanisław Kot – Gospodarz tej uroczystości, składając wyrazy wdzięczności Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi, Kapłanom obecnym na Mszy św., Pocztom Sztandarowym, Asyście Honorowej 5bsp oraz wszystkim jej Uczestnikom.

MK/GP

